

DSM-5 Anksiyoz Distres Değerlendirme Ölçeği (ADDO?)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 Anksiyoz Distres Değerlendirme Ölçeği (ADDO?)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20181>

Özet

DSM-5 Anksiyöz Distres Değerlendirme Ölçeği (ADDO?), Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından yayımlanan **DSM-5**'te yer alan anksiyöz distres belirleyicisinin şiddetini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, özellikle **majör depresif bozukluk** (MDB) gibi duygudurum bozuklukları bağlamında yüksek düzeyde kaygı ve gerginlik yaşayan hastaların klinik değerlendirmesine katkıda bulunmak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, 2020 yılında Emre Mısırlı ve Yunus Hacımusal tarafından gerçekleştirilmiştir.

ADDO?, 5 maddeden oluşan yapı yapılandırılmış bir değerlendirme aracı olup, klinisyenlerin hastanın anksiyöz distres belirtilerinin şiddetini 5'li derecelendirme sistemi üzerinden ölçmesine olanak tanır. Ölçeğin temel amacı, **anksiyöz distres**in varlığını ve düzeyini saptayarak tedavi planlamasına rehberlik etmektir.

Anahtar Kelimeler

Anksiyöz distres, DSM-5, majör depresif bozukluk, psikometrik özellikler, adaptasyon, güvenilirlik, geçerlilik.

Yazarlar

Emre Mısırlı, Yunus Hacımusal

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **DSM-5** tarafından tanımlanan anksiyöz distres belirleyicisinin (specifier) klinik popülasyonlarda güvenilir ve geçerli bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktır. Anksiyöz distres, duygudurum bozukluklarının prognozunu ve tedaviye yanıtını olumsuz etkileyebilen önemli bir klinik alt tiptir. Bu nedenle, ADDO?, özellikle **majör depresif bozukluk** tanısı almış bireylerde bu belirleyicinin şiddetini saptayarak klinik karar verme süreçlerine yardımcı olmayı hedefler.

Türkçe formunun adaptasyon çalışması, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel geçerliliğini test ederek, Türk psikiyatri ve psikoloji uzmanlarının bu belirleyiciyi standart bir araçla değerlendirebilmesini amaçlanmıştır. Çalışma, ADDO?'nın MDB hastalarında kullanılabilirliğini ve psikometrik uygunluğunu göstermiştir.

Yapı

ADDO?'nın ölçtüğü yapı, **Anksiyöz Distres**dir. Bu yapı, sadece genel kaygı düzeyini değil, aynı

zamanda depresif veya bipolar bozuklukların seyri sırasında ortaya çıkan, belirgin gerginlik, huzursuzluk, kontrolü kaybetme korkusu ve felaket beklentisi gibi spesifik semptomlar içeren bir belirti kümesini ifade eder. DSM-5 bu belirleyiciyi, depresif epizotlar sırasında bile anksiyete semptomlarının yüksek düzeyde bulunmasının prognoz açısından önemini vurgulamak için eklemiştir.

Ölçek, hastanın yaşadığı gerginlik, huzursuzluk hissi, konsantrasyon güçlüğü ve kaygıyla ilişkili fiziksel belirtiler gibi beş temel boyutu değerlendirir. Bu yapı yapılandırılmış format, hem hastanın öznel deneyimini hem de klinisyenin gözlemini birleştirerek daha kapsamlı bir değerlendirme sunmayı amaçlar.

Geçerlik

Mısırlı ve Hacımusalar (2020) tarafından yürütülen Türkçe adaptasyon çalışması, ölçeğin geçerliliğini özellikle **majör depresif bozukluk** tanısı almış örneklemde incelemiştir. Geçerlik bilgileri kaynakta detaylı olarak belirtilmese de, adaptasyon çalışmaları tipik olarak yapı geçerliliği (faktör analizi) ve ölçüt geçerliliği (başka bir anksiyete veya depresyon ölçeği ile korelasyon) incelenir.

Ölçeğin klinik açıdan geçerliliği, anksiyöz distresin MDB'nin şiddeti ve tedavi yanıtı üzerindeki etkilerini doğrudan şekilde ayırt etme yeteneği ile ilişkilidir. ADDO?, DSM-5'in klinik tanıma sıklıkla başvurulan bir ölçek için, yüksek bir yapı geçerliliğine sahip olduğu varsayılmaktadır.

Güvenirlilik

ADDO? Türkçe Formunun güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach α katsayısı** ile değerlendirilmiştir. Yapılan çalışmada, Cronbach α katsayısı 0.764 olarak bulunmuştur.

Bu değer ($\alpha = 0.764$), 5 maddelik kısa bir klinik değerlendirme ölçeği için kabul edilebilir düzeyde iyi bir iç tutarlılığı işaret etmektedir. Bu sonuç, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı, yani **anksiyöz distresi** ölçtüğünü göstermektedir. Güvenirlilik bulguları, ölçeğin klinik uygulamalarda tutarlı sonuçlar verebileceğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

ADDO?, **DSM-5**'teki anksiyöz distres belirleyicisinin klinik tanıma dayanan 5 maddelik kısa bir ölçek olduğu için, genellikle tek boyutlu (unidimensional) bir yapıya sahip olduğu kabul edilir. Adaptasyon çalışmasında (Mısırlı & Hacımusalar, 2020), ölçeğin bu tek faktörlü yapıya sahip olduğunu Türk popülasyonunda korunup korunmadığı faktör analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Ölçeğin 5 maddesi, anksiyöz distresin temel bileşenlerini temsil ederek, teorik olarak tek bir ana faktör altında toplanmıştır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: 5 maddeli, yar? yap?land?r?lm?? klinik de?erlendirme ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal Form).

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon (Özellikle duygudurum bozukluklar? tan?s? alm?? bireyler).

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Adaptasyon çal??mas? **majör depresif bozukluk** tan?s? alm?? hastalar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Klinisyen taraf?ndan yüz yüze veya yar? yap?land?r?lm?? görüşme format?nda uygulanan ve hastan?n son 7 gündeki belirti şiddetini de?erlendiren bir derecelendirme ölçe?idir.

Anahtar Kelimeler

Anksiyete, depresyon, psikiyatri, Cronbach α , klinik araç, derecelendirme ölçe?i, psikopatoloji.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Emre M?s?r

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: emremisir@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalede belirtilen akademik kurum adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal formu **DSM-5**'in ekinde yer alan bir klinik de?erlendirme arac?dır. Türkçe adaptasyonunun kullan?m? için izin ve telif haklar? konusunda sorumlu yazar (Emre M?s?r) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Adaptasyon çal??mas?nın yay?n y?l? 2020'dir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [dsm-5-anksiyoz-distres-degerlendirme-olceginin-addo-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/dsm-5-anksiyoz-distres-degerlendirme-olceginin-addo-toad.pdf)

Kaynaklar

Mışır, E., & Hacımusalar, Y. (2020). DSM-5 Anksiyöz Distres Değerlendirme Ölçeği Türkçe Formunun majör depresif bozukluk için geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21, 21-28. doi:10.5455/apd.105150

Ek Kaynak: Araştırmacının ResearchGate profili üzerinden makaleye erişim sağlanabilir: [researchgate.net](https://www.researchgate.net)

DSM-5 Anksiyöz Distres Değerlendirme Ölçeği (ADDO?) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Ölçek, 5 maddeli yapılandırılmış bir değerlendirme aracıdır ve derecelendirme 5'li Likert tipindedir.